

09.11.2023

Asia/5

§ 163

Patterimäen luonnonsuojelualueen perustaminen sekä hoito- ja käyttösuunnitelma

HEL 2023-011142 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Patterimäen luonnonsuojelualueen perustamista sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamista vuosille 2024 - 2033.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asian-
tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, ympäristötarkastaja, puhelin: 09 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Patterimäen luonnonsuojelualueen rajaus
- 2 Hoito- ja käyttösuunnitelma 2024-33
- 3 Patterimäen luonnonsuojelualue lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
yhdistykset

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hakemus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Patterimäen luonnonsuojelun alueen perustamiseksi

Suojelun perusteet ja tarkoitus

Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelmassa 2015 - 2024 (https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-jaymparisto/luonto/Luonnonsuojeluohjelma_uusin_2021.pdf) on esitetty luonnonsuojelun alueen perustamista Patterimäelle. Luonnonsuojeluohjelmassa suojelun tarkoituksena on määritellä arvokkaan kallioalueen ja kasvillisuuskohteen monimuotoisuuden säilyttäminen sekä muinaismuistojen säilyttäminen.

Suojeltavaksi esitettävällä alueella täyttyvät luonnonsuojelulain 43 §:ssä mainitut luonnonsuojelun alueen perustamisen yleiset edellytykset: "alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö, luontotyyppi tai ekosysteemi" ja "alueella on erityistä maisemallista arvoa". Suojelu turvaa alueen arvokkaat kallioedot ja niiden kasvilajiston.

Alueen sijainti ja rajaus

Patterimäki sijaitsee Pitäjänmäen kaupunginosassa, alle puolen kilometrin päässä Espoon rajasta. Alue tunnetaan myös nimellä Pajamäki. Alueen raja seuraa mäkeä ympäröivää ulkoilureittiä. Mäen laelle kulkeva huoltotie on rajattu alueen ulkopuolelle. Lännessä raja on lähellä Raide-Jokeri-radon tunnelin suuaukkoa. Pohjoispuolelle jää Pitäjänmäen juna-asema ja teollisuusalue, eteläpuolelle Pajamäen asuinalue. Idässä yhtenäinen metsä- ja kallioalue jatkuu Pitäjänmäentielle asti.

Suojeltava alue on pääasiassa Raide-Jokerin tunnelin rakentamisen vuoksi selvästi pienempi (3,9 ha) kuin kaupungin luonnonsuojeluohjelman rajaus (5,1 ha). Luonnonsuojeluohjelmassa mainitaan lisäksi Takkatien reunan tilatarpeen selvittäminen tarkemman suojelusuunnittelun aikaisena tehtävänä. Takkatien reunaan jätettiin luonnonsuojelun alueen ulkopuolelle tila mahdolliselle kevyen liikenteen reitille. Samoin Arinatien kohdalla ulkoilureitin luoteispuolinen metsä jätettiin asemakaavoituksen aloitteesta luonnonsuojelun alueen ulkopuolelle vapaammin liikuntaa tai muita vapaa-ajantoimintoja mahdollistavaa viheraluetta varten. Luonnonsuojelun alueen rajaus on esitetty liitteenä 1.

Valmistelu

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö toteutti Patterimäellä vuonna 2022 kasvillisuuskartoituksen, jossa tarkastettiin vuonna 2015 konsulttityönä tehdyssä selvityksessä todettujen kasvie-

siintymien nykytila. Yksikkö tilasi vuonna 2022 Faunatica Oy:ltä hoito- ja käyttösuunnitelman, joka on esityksen liitteenä 2. Hoito- ja käyttösuunnitelman teon aikana täydennettiin aiemmin hankittuja kasvillisuus-tietoja.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten kutsuttiin koolle talvella 2022 ohjausryhmä, johon kuului edustajia kaupunkiympäristön toimialalta ympäristöpalveluista, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalveluista, asemakaavoituksesta, liikenne- ja katusuunnittelupalveluista ja yleiset alueet -palveluista sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ulkoilupalveluista, Staran ympäristönhoidosta ja kaupunginmuseosta. Ryhmä koontui kolme kertaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelmasta järjestettiin 31.8.2022 verkossa kaikille avoin yleisötilaisuus, jossa oli mahdollisuus kommentoida suunnitelmaa ja esittää kysymyksiä alueesta. Suunnitelma oli ennen tilaisuutta nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

Luonnonsuojelun alueen perustamisesityksestä sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta pyydettiin kannanotto Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä (Helsy), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringalta, Pajamäki-seura ry:ltä sekä Pitäjänmäki-seura ry:ltä. Pajamäki-seura jätti kannanoton. Kannanoton sisältö ja vastine on esitetty jäljempänä perustamisesityksessä.

Kiinteistötiedot ja omistus

Tuleva luonnonsuojelualue sijaitsee Helsingin kaupungin omistamalla kiinteistöllä 91-428-3-2 "Reimars". Lainhuutotodistus on esityksen liitteenä 3.

Kaavoitus ja muut aluesuunnitelmat

Suunnitellulla luonnonsuojelualueella on suurimmaksi osaksi voimassa asemakaava 4666 vuodelta 1960 ja Raide-Jokerin tunnelin kohdalla kaava 12434 vuodelta 2018. Lisäksi kaavassa 5697 vuodelta 1965 on osoitettu mäelle maanalainen tila. Kaavassa 4666 luonnonsuojelualueen kohdalla on merkintä P eli puistoalue. Kaavassa 12434 tunnelin yläpuolinen alue on osoitettu lähivirkistysalueeksi, jonka sotahistoriaan liittyvät rakenteet ovat suojeltuja (VL/s-1).

Helsingin yleiskaavan 2016 oikeusvaikutteisessa kaupunkiluontokartassa Patterimäki on merkitty luonnonsuojeluohjelman rajausta noudattaen suojeltavaksi tarkoitetuksi alueeksi. Konalan ja Pitäjänmäen aluesuunnitelmaluonnoksessa 2018 - 2027 ja sen kohdekortissa todetaan,

että Patterimäelle perustettavaa luonnonsuojelualuetta hoidetaan laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Luonnon monimuotoisuus

Luontotyypit ja kasvillisuus

Patterimäellä esiintyy valtakunnallisesti äärimmäisen uhanalaisia (CR) perinnebiotooppien luontotyyppejä: karuja kallioketoja ja pienruohoketoja sekä tuoreita heinäniittyjä. Kedot ja niityt ovat niin kutsuttuja uusempäristöjä, joilla on merkittävää perinnemaisemalajistoa tai -kasvillisuutta, vaikka niillä ei ole vanhaa karjatalouteen liittyvää maankäyttöhistoriaa. Kasvillisuudeltaan arvokkaimmat osuudet ovat kehittyneet kaivantojen reunojen tasanteille ja avokalliopaljastumien reunoille. Alueen eteläosassa kasvillisuus on ainakin osin selvästi kulunut virkistyskäytön vuoksi, ja muuallakin risteilee lukuisia polkuja. Kallioilla kasvaa myös vanhaa männikköä ja kookkaita katajia. Linnoituskaivannoissa ruohovartislajisto on reheväkasvuista, ja lehtipuuvesakkoa esiintyy runsaasti.

Pohjoisin ja itäisin osa linnoitusalueesta ovat metsäisiä. Koillis- ja länsiosassa metsätyyppi on tuoretta ja lehtomaista kangasta. Itäosassa on tuoretta lehtipuuvaltaista lehtoa ja luoteisosassa kallionaluslehtoa. Eteläosassa on tuoretta lehtoa, joka vaihettuu paikoin lehtomaiseksi kangaksi. Metsien luonnontila on kohtalainen.

Merkittävä lajisto

Merkittävimpiä tulevalla luonnonsuojelualueella esiintyviä kasvilajeja ovat valtakunnallisesti vaarantunut (VU) keltamatara, Helsingissä erittäin uhanalainen keväthanhikki sekä muuten huomionarvoiset kevät- ja ketotädyke, käärmeenlaukka, mäki- ja hietalemmikki, mäkivirvilä, mäkiarho, mäkihorsma, hina, mäkikaura ja pölkkyruoho.

Patterimäellä vuonna 2016 tehdyssä perhosselvityksessä alueelta löydettiin valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) sysivyökoi ja alueellisesti uhanalainen (RT) kultapiiskupussikoi sekä kolme muuta huomionarvoista perhoslajia. Lakialueen kalliokedot arvioitiin potentiaaliseksi elinympäristöksi useille muillekin uhanalaisille ja pääkaupunkiseudulla harvinaisille lajeille.

Välittömästi suunnitellun luonnonsuojelualueen länsipuolella sijaitsee Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä liito-oravalle määritelty lajin ydinalue. Myös sen itäpuolella samalla metsäalueella on liito-oravan ydinalue. Liito-oravan yhteystarve on määritelty Patterimäen

eteläosan läpi. Luonnonsuojelualueelle on asennettu yksi liito-oravalle tarkoitettu pönttö, joissa ei ole toistaiseksi todettu pesintöjä.

Muinaisjäännös

Ensimmäisen maailmansodan aikana Patterimäelle rakennettiin puolustusasema, joka on osa pääkaupunkiseutua ympäröivää linnoitusketjua. Puolustusrakenteet täydentyivät toisen maailmansodan aikana ilmatorjunta-asemalla. Kummankin aikakauden rakenteet ovat mäellä edelleen nähtävissä. Maastoa halkovat useat ensimmäisen maailmansodan ajalta peräisin olevat, suhteellisen hyväkuntoiset ja hyvin ympäristöstään erottuvat taistelu- ja yhdyshaudat. Myös ilmatorjuntapatteriin liittyvät rakenteet ovat säilyneet hyvin.

Ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitusalue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, ja se on suojeltu muinaismuistolailla. Toisen maailmansodan aikana rakennettu ilmatorjunta-asema on määritelty muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Alueen käyttö ja saavutettavuus

Patterimäki ja sen lähiympäristö ovat aktiivisessa virkistyskäytössä. Virkistäytyjiä houkuttelevat kulttuurihistoria, luontoarvot, rauhallisuus ja mäeltä erityisesti länteen avautuvat pitkät näkymät. Aluetta käytetään muun muassa oleskeluun, ulkoiluun ja koirien ulkoilutukseen. Ulkoilijat kulkevat lähinnä kävellen mutta myös maastopyöräilijät käyttävät aluetta.

Patterimäkeä ympäröi ulkoilureitti. Selvästi aktiivisimmin alueelle saapumiseen käytetyt reitit ovat ulkoilureittien jatkeeksi muodostuneet polut kaakossa, etelässä ja lounaassa. Mäen päälle johtaa pohjoisesta Takkatieltä autolla ajettava huoltotie, jota pitkin kuorma-autot kulkevat täyttämään maan alle rakennettuja hiekkasiiloja.

Virkistäytyjät hakeutuvat pääasiassa länsirinteelle, jossa on muutama huonokuntoinen penkki ja etelärinteelle, jossa on istuskeluun soveltuvia loivia kalliopintoja. Itärinne toimii lumisena aikana mäenlaskupaikkana. Kovan käytön takia maanpinta on erittäin kulunutta. Aluskasvillisuus on monin paikoin tallautunut pois. Avoimilla alueilla kulku on hajautunutta eikä selkeästi hahmotettavaa polkuverkostoa ole. Maastopyöräilijöiden jättämiä jälkiä ei ole maastossa juurikaan havaittavissa, joten maastopyöräily vaikuttaa olevan alueella suhteellisen vähäistä.

Alueella on poltettu luvattomasti nuotioita, ja osa linnoituksen suoja-
huoneista on huomattavan epäsiistissä kunnossa. Suojahuoneita on sotkettu graffitein ja irtoroskin ja niihin on kannettu jopa huonekaluja.

09.11.2023

Alueelle on perustettu yhtenä OmaStadi -osallistavan budjetoinnin hankkeena ”Mobiilisti lähiluontoon – Patterimäen mobiililuontopolku”. Se noudattaa mäkeä kiertävää ulkoilureittiä ja mäen päälle nousevaa huoltoreittiä eikä poikkea poluille. Luontopolkuun liittyy myös opastaulu ulkoilupolun varrella alueen koillisosassa. Alueelle on pystytetty aiemmin myös neljä muuta opastaulua, joita on töhritty ja joista osassa ei ole enää edes opasteita. Mäen päällä on kolme huonokuntoista penkkiä. Patterimäellä ei ole valaistusta eikä virkistystä varten rakennettuja kulunohjausrakenteita kuten portaita, siltoja tai päällystettyjä reittejä. Ulkoilijat käyttävät jonkin verran puolustusrakenteisiin kuuluvia betoniportaita. Turvallisuutta on parannettu paikoin kaivantojen reunoilla suojakaiteilla. Tähtitieteellinen yhdistys Ursan ja Helsingin kaupungin yhteistyössä vuonna 1992 toteuttaman aurinkokuntamallin aurinko sijaitsee mäen laella ja Merkurius toisaalla suunnitellulla luonnonsuojelualueella. Mallin kauimmat planeetat sijaitsevat 11 kilometrin päässä Patterimäestä.

Alue on hyvin saavutettavissa julkisen liikenteen avulla. Lähimmät julkisen liikenteen pysäkit ovat Pitäjänmäen juna-asema koillisessa ja Pajamäen bussipysäkki etelässä. Lisäksi Pitäjänmäentietä kulkee useita bussilinjoja. Raide-Jokerin lähimmät pysäkit ovat Talin siirtolapuutarha idässä ja Vermo lännessä. Lähin paikoitusalue on juna-aseman liityntäparkki.

Uhkatekijät

Patterimäen lähistölle on suunniteltu uutta asuinrakentamista, ja alueen virkistyskäyttöpaineen voidaan odottaa lisääntyvän. Lisääntyvä käyttö voi johtaa entistä voimakkaampaan kasvillisuuden kulumiseen. Myös linnoitusten töhriminen ja vahingoittumisen riski sekä luvattomien nuotioiden poltosta aiheutuva maastopalojen vaara kasvanevat kävijämäärien noustessa.

Perinnebiotooppikasvillisuutta uhkaa rehevöityminen ja umpeenkasvu, jos alueella tehtyjä hoitotoimia ei jatketa. Rehevöityminen ja umpeenkasvu heikentävät myös pölyttäjiä ja muiden ketojen hyönteisten elinoloja. Lisäksi hoitotoimien puute on uhka linnoitusrakenteiden säilymiselle.

Alueella tavataan useita haitallisia vieraskasvilajeja, esimerkiksi ko-mealupiinia, joka levitessään vie kasvumahdollisuudet kotimaisilta keto- ja niittykasveilta.

Luonnonhoidon suunnitelma

Patterimäen luonnonhoidon keskeisenä tavoitteena on keto- ja niittykasvillisuuden monimuotoisuuden ja siitä riippuvaisen hyönteislajiston turvaaminen. Helsingin kaupunki on hoitanut linnoitusaluetta arvoniittynä vuodesta 2006 lähtien niittämällä, raivaamalla puiden taimia ja pensaikkoa sekä poistamalla vieraslajeja. Samoja toimenpiteitä tehdään edelleen vuosittain. Niitto- ja raivausjäte kerätään pois. Vieraslajeja torjutaan erikseen ja lisäksi rajoitetaan tiettyjä kotimaisia kasveja (maitohorsma, koiranputki, nokkonen, pujo, hietakastikka ja pelto-ohdake), jotka ovat Patterimäellä ongelmallisia kasvillisuuden monimuotoisuuden kannalta.

Niitossa aletaan toteuttaa niittokiertoa, jossa vähintään puolet tietyistä perhosten ravintokasveista jätetään vuosittain niittämättä. Näin taataan ravinnon riittävyys niiton aikana toukkavaiheessa oleville perhosille. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotetaan myös vanhojen mäntyjen kaarnan vioittamista, mikä parantaisi eräiden tällaisissa puissa elävien, uhanalaisten perhosten toukkien ja muiden harvinaisten hyönteisten elinmahdollisuuksia.

Linnoitukseen liittyvät kaivannot pidetään avoimena puita poistamalla ja pensastoa säännöllisesti raivaamalla. Tämä ehkäisee myös mahdollisia tapaturmia virkistyskäytössä.

Keto- ja niittyaluetta ympäröivät metsät jätetään luonnontilaan. Alikasvosta ei käsitellä lukuun ottamatta näkyvyyttä reiteillä parantavaa harvennusta tai raivaamista. Tavoitteena metsissä on luonnontilaisen kaltaisen puuston rakenne.

Virkistyskäytön suunnitelma

Patterimäelle osoitetaan selkeä reitistö, ja ohjeistetaan sekä kävelijöitä että maastopyöräilijöitä pysymään merkityillä poluilla. Kulun ohjaamisella hillitään kasvillisuuden kulumista ja pyritään palauttamaan kasvilisuutta kuluneille paikoille. Merkityt polut ohjataan kulkemaan mäen halki siten, että ne liittyvät luontevasti mäen ympäri kulkevaan ulkoilu-reittiin. Polkujen voimakkaasti kuluneita kohtia vahvistetaan pohjustamalla niitä kivimurskeella tai puuhakkeella. Asiaton autoilu mäen laelle johtavalla huoltotiellä estetään puomilla. Maastonmuodoista ja puolustusrakenteen luonteesta johtuen alueelle ei ole mahdollista järjestää esteetöntä kulkua.

Pääpolulle tehdään kulkua helpottavia ja maaston kulumista estäviä rakenteita, mm. kolmeen kohtaan maastoportaat. Pääpolun varteen lisätään myös tarvittavat suojakaiteet niihin kohtiin, joissa pudotus voi olla vaarallinen. Mäen huipulle asennetaan pyöräteline. Olemassa olevat penkit uusitaan ja rakennetaan kaksi penkkiä lisää.

Huonokuntoiset pääopastaulut poistetaan. Mobiililuontopolusta kertova taulu säilytetään yhtenä pääopastauluna. Alueelle pystytetään neljä uutta kartallista pääopastaulua eniten käytettyihin saapumissuuntiin ja mäen laelle. Lisäksi sijoitetaan kohdeopastauluja mäen lakialueelle ja kaksi rauhoitustaulua etelärajalle polkujen yhteyteen. Pääopasteissa on esitetty lyhyesti tietoa alueen tärkeimmistä luontoarvoista ja muinaisjäänneksestä sekä tärkeimmät rauhoitusmääräykset. Kohdeopasteet antavat lisätietoja alueen erityisarvoista, ja rauhoitustaulujen tehtävänä on tiedottaa rauhoitusmääräyksistä.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

1. Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen;
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen;
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen tai vahingoittaminen;
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen;
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen sekä muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliöläjien säilymiseen.

2. Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista;
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkieläinten irti pitäminen.

3. Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua:

- marjojen ja ruokasienten poimiminen; tonttien,
- ulkoiluteiden ja polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet;
- haitallisten vieraslajien torjunta;
- alueella sijaitsevien kiinteiden muinaisjäänneiden tutkiminen ja kunnostus sekä muut muinaisjäänneiden suojelun ja hoidon kannalta

09.11.2023

- tarpeelliset toimenpiteet Museoviraston ja ELY-keskuksen suostumuksella sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaa noudattaen;
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen;
 - ELY-keskuksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisien toimenpiteiden toteuttaminen sekä
 - virkistyskäytölle vaarallisten puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella.

4. Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueen koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen luonnonsuojelun, käytön tai tutkimuksen tai muinaismuiston hoidon kannalta.

5. Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi ja virkistyskäytön ohjaamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus vahvistaa hoito- ja käyttösuunnitelman.

Kustannusarvio

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen edellyttää investointeja, joiden kokonaiskustannuksiksi on arvioitu noin 275 000 euroa. Käytön ohjaamiseen ja opastukseen tarvittavat investoinnit maksavat arviolta noin 265 000 euroa. Jatkuvan kunnossapidon ja hoidon kuten kasvillisuuden niiton ja vieraslajien poiston vuosittaiset kustannukset vaihtelevat. Jatkuvan kunnossapidon ja hoidon keskimääräisiksi vuosittaisiksi kustannuksiksi on arvioitu 60 000 euroa.

Kannanotot

Pajamäki-seura ry:

Pajamäki-seura kannattaa lähtökohtaisesti luonnonsuojelualueen perustamista Patterimäen laelle, mutta pitää suunniteltua alueen rajausta valitettavan suppeana erityisesti liito-oravaa ajatellen. Esityksessä rajana toimivan ulkoilutien ulkopuolelle ulottuvana luonnonsuojelualue turvaisi yhdistyksen mielestä paremmin liito-oravan liikkumismahdollisuudet. Pajamäki-seura muistuttaa myös luonnonsuojeluohjelmaan ja yleiskaavan kaupunkiluontokarttaan merkityn luonnonsuojelurajauksen supistumisesta Patterimäen länsiosassa Raide-Jokerin Patterimäen alittavan tunnelin rakentamisen takia. Samalla menetettiin myös suuri

09.11.2023

osa liito-oravan ydinalueesta ja harvinaislaatuinen kalliojyrkänne sekä kavennettiin Patterimäen ja Talin välistä viherkäytävää.

Pajamäki-seura toteaa, että Patterimäen itäpuolelle suunnitteilla olevat uudet kerrostalot uhkaavat Patterimäen lännenpuoleista metsää ja siellä sijaitsevaa liito-oravan ydinaluetta. Yhdistys huomauttaa myös kasvavan asukasmäärän lisäävän metsän virkistyskäyttöä ja kulumista.

Pajamäki-seura pitää pulkkamäen säilyttämistä hyvin tärkeänä nykyisellä paikallaan Patterimäen itäisessä rinteessä. Yhdistys on huolissaan pulkalla laskun estymisestä hoito- ja käyttösuunnitelmassa suunniteltujen, rinteeseen rakennettavien portaiden vuoksi. Pajamäki-seura arvioi lisäksi, että maasto pulkkamäen kohdalla ei ole kävelyn, maastopyöräilyn tai pulkkailun vuoksi kulunut tai muuten muuttunut merkittävästi vuosiin, ellei vuosikymmeniin.

Vastine:

Patterimäen alueella nyt perustettavaksi esitettävän luonnonsuojelun läheisyydessä on tapahtunut viime vuosina runsaasti luontoarvoihin vaikuttaneita muutoksia, kuten kannanotossa esitetään. Tämän esityksen yhteydessä on aiheellista vastata kannanottoon nyt esitettävän luonnonsuojelun rajaamisen osalta nykytilanteessa.

Luonnonsuojeluohjelmassa tulevat luonnonsuojelun alueet on rajattu suurpiirteisesti. Tarkka raja on tarkoitus määrittellä perustamisesityksen sekä hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä. Luonnonsuojeluohjelmassa on ennakoitu rajauksen tarkistamisen tarvetta: ”Takkatien reunan tilatarve selvitetään tarkemman suojelusuunnittelun yhteydessä”. Esitetty suojelurajaus vastaa kuitenkin Patterimäen pohjoisosassa melko tarkasti luonnonsuojeluohjelman rajausta. Raide-Jokerin tunnelin rakentamisen seurauksena menetettyä Patterimäen länsirinnettä ei voi korvata laajemmalla luonnonsuojelurajauksella Patterimäellä, koska samanlaista elinympäristöä ei alueella ole enempää.

Luonnonsuojelun alueen rajauksen tarkastelussa Takkatien reuna-alueesta todettiin, että reunaan on syytä jättää tilaa tulevalle kevyen liikenteen väylälle. Lisäksi reuna-alue, joka voimassa olevan asemakaavan mukaan on muun Patterimäen alueen tapaan puistoaluetta (P), on tarkoitus säilyttää vapaammin virkistystä varten suunniteltavana alueena tulevaisuudessakin. On odotettavissa, että viereinen Takkatien ja junaradan välinen alue voitaisiin suunnitella osittain myös asumiselle. Takkatien viereistä metsikköä ei siksi osoiteta luonnonsuojelun alueeksi ainakaan tässä vaiheessa, vaan sen mahdollinen käyttö uutta aluetta palvelevana puistona sekä vaikutukset liito-oraviin jätetään arvioitavaksi tulevassa asemakaavoituksessa.

Pajamäki-seuran huoli liito-oravan ydinalueiden ja liikkumismahdollisuuksien heikkenemisestä on alueen lähihistoria ja meneillään oleva alueen itäosan kaavoitus huomioiden hyvin ymmärrettävä. Esittelijä arvioi kuitenkin, että liito-oravan liikkumisreitit säilyvät Patterimäellä ainakin lähitulevaisuudessa ennallaan, koska Raide-Jokerin radan lähiympäristössä ja mäen itäosaan mahdollisesti rakennettavalla uudella asuinalueella sijaitsevien liito-oravan ydinalueiden sekä suunnitellun luonnonsuojelualueen välille ei ole suunniteltu maankäytön muutoksia. Virkistysmetsiin ei ole myöskään suunniteltu liito-oravan liikkumista vaarantavia hakkuita.

Patterimäen käyttö pulkkamäkenä on huomioitu hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikön hoito- ja käyttösuunnitelmasta järjestämässä verkkotilaisuudessa Patterimäen lähiasukkaat esittivät saman huolen pulkkamäen tulevaisuudesta kuin Pajamäki-seura kannanotossaan. Asukkaiden mielipiteen huomioimiseksi konsultti teki tilaisuuden jälkeen asukasedustajan kanssa maastokäynnin kohteeseen, ja suunniteltujen portaiden paikkaa siirrettiin niin, että rinneessä voi myös jatkossa laskea hyvin mäkeä.

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan tehdyt muutokset

Suojelualueen rajaukseen tai hoito- ja käyttösuunnitelmaan ei tehty muutoksia kannanoton johdosta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Patterimäen luonnonsuojelualueen rajaus
- 2 Hoito- ja käyttösuunnitelma 2024-33
- 3 Patterimäen luonnonsuojelualue lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
yhdistykset

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

09.11.2023

Asia/5
